

ALGEMENE LEDENVERGADERING *ALV 60*
ZATERDAG 4 MAART 1995
TE
ARNHEM PAPENDAL

De partijvoorzitter, Wim Vrijhoef, opent de vergadering om 10.30 uur.
Hij benadrukt dat het tweede congres nieuwe stijl is.

De notulen- en stemcommissie worden bij acclamatie vastgesteld
V.w.b. de stemcommissie Aly Onderstal heeft het voorzitterschap van Paul Wessels
overgenomen

De stemcommissie geeft een uitleg over de wijze van stemmen, kaart ophouden, bij
twijfel stemmen per briefjes.

Vervolgens geeft Gert Warmerdam namens de LVC een toelichting over de
stemprocedure van kandidaten voor vakatures.

De rapportagecommissie geeft uitleg over de procedure t.a.v. het opstellen van
stellingen over het basisinkomen: n.a.v. de deelsessies worden stellingen opgesteld die
op zondag 5 maart 1995 plenair worden behandeld.

FINANCIEN

Aan de orde is de contributieregeling 1996.
De financiële Commissie adviseert positief. De contributieregeling wordt bij acclamatie
aangenomen.

Regiobijdrag 1995

Spreker: hij wijst erop dat de regio's "aan de buitenland" er financieel op achteruit
zullen gaan Er is weliswaar een vast bedrag per regio (f 2500) maar het restbedrag
wordt later en vooral de kleine regio, met weinig leden, zijn de dupe.

Hij vraagt het hoofdbestuur de regiobijdrag ter herzien en op het najaarscongres met
een nieuwe regeling te komen

Zowel HB als Financiële Commissie wijst dit voorstel af: de regeling is goed en die
moet ook nu worden vastgesteld.

Er volgt stemming aangenomen

Paul van Schilfgaarde, hoogleraar planologie, geodesie TU Delft Directeur Samenpost Adviesbureau is de volgende spreker

Basisinkomen heeft ingrijpende gevolgen voor de samenleving. Kies je voor het basisinkomen dan moet dit een breed draagvlak hebben anders krijg je zeker problemen. Kijk maar eens naar de basisbeurs voor studenten. Het was nog niet ingevoerd of er kwamen problemen. Het is wel zo dat wij een andere vorm moeten vinden om inkomen te relateren aan werk.

De discussie over het basisinkomen is tot nu toe steeds technisch geweest, vooral omdat het over de financiële gevolgen gaat.

Uitgangspunt moet zijn alleen arbeidskrachten op de markt te brengen die goed zijn. Je moet je afvragen of de effecten zodanig zijn dat we het echt wel willen en er ook achter staan.

Je moet je tevens afvragen wat we de samenleving aandoen.

Algemene Ledenvergadering 60
Nationaal sportcentrum Papendal te Arnhem

4 en 5 maart 1995

Verslag van de plenaire vergadering van zondag 5 maart 1995

HEROPENING

Het congres wordt om 9.30 uur heropend door congresvoorzitter Ewout Cassee.

Gert Warmerdam van de Landelijke Verkiezingscommissie (LVC) geeft een toelichting op de verkiezingsprocedure. Benoemd worden de kandidaten die het hoogst aantal punten hebben behaald. De stemcommissie wijst op de aanpassing van het stembiljet voor de keuze van de leden voor de rapportagecommissie. In verband met het aantal vacatures van vier mogen vier namen genoemd worden. Voorkeuren kunnen worden aangegeven middels een puntenwaardering van 4,3,2 of 1 punt(en).

PRESENTATIE KANDIDATEN BESTUREN EN COMMISSIES

De kandidaten voor de besturen en commissies presenteren zich. In het congresboek B is een rectificatie opgenomen betreffende de voordracht van de tweede penningmeester. Naast de kandidaat Robert van Lente (eerst gekandideerde) is ook kandidaat Frans van Drimmelen door een delegatie van het Hoofdbestuur geschikt geacht om de functie van tweede penningmeester te vervullen.

Jeroen Nugteren brengt als voorzitter van de afdeling Amsterdam een positief stemadvies uit voor kandidaat Frans van Drimmelen, ex-bestuurslid en penningmeester D66 Amsterdam.

OPENING STEMBUSSEN

De congresvoorzitter opent de stembussen om 10.20 uur.

10.30 - 11.45	Clusterbijeenkomsten van de fracties van de Tweede Kamer, Eerste Kamer en het Europees Parlement.
11.55 - 12.35	INTERVIEW GERRIT JAN WOLFFENSPERGER door Max van Weezel, journalist Vrij Nederland en VPRO radio. Een verslag met de hoofdpunten is bijgevoegd.
12.45 - 13.45	Discussiebijeenkomsten in diverse zalen.

SLUITING STEMBUSSEN

De stembus wordt om 13.30 uur gesloten.

ACTUELE POLITIEKE MOTIES

De congresvoorzitter kondigt aan dat de moties niet in de aangekondigde volgorde aan de orde komen. Er wordt voorgesteld om direct tot stemming over te gaan en moties alleen in behandeling te nemen wanneer iemand dit wenst of wanneer het HB een negatief advies uitbrengt.

APM 60.5007 Dierenwelzijn (herziene APM)

HB adviseert om de motie over te nemen.
Stemming: aangenomen.

APM 60.5008 Terugdiening financieringstekort

HB wenst de motie over te nemen.
Stemming: aangenomen.

APM 60.5009 Arbeidsvoorziening

HB adviseert positief.
Stemming: aangenomen.

APM 60.5010 Preventieve ontslagtoets

De motie wordt in behandeling genomen omdat het HB de motie ontraadt. Indiener Ton Veraart verzoekt om het afschaffen van de preventieve ontslagtoets. Tom Stroobach geeft aan dat, het HB bezwaar heeft tegen de formulering, maar constateert dat er wat de inhoud van het beleid betreft — hoe de arbeidsmarkt geflexibiliseerd zou moeten worden om de arbeidsparticipatie te doen toenemen — geen verschil van mening bestaat tussen de indiener, het standpunt van de Tweede Kamerfractie en het Hoofdbestuur. Spreker Erwin Nypels maakt inhoudelijke bezwaren tegen de motie omdat de preventieve ontslagtoets tegenwoordig niet meer zo belemmerend werkt op de arbeidsmarkt als door de indiener geschetst wordt. Spreker Gerard Veen onderschrijft het standpunt van de vorige spreker en brengt naar voren dat het aannemen van de motie onevenredig veel nadeel zal opleveren voor de werknemer.

De indiener trekt de motie in.

APM 60.5011 Banenstelsel Schiphol (herziene APM)

HB neemt de motie over met een opmerking. Het HB heeft in overleg met de indiener besloten het woord "milieu" in het laatste deel van de derde alinea te schrappen. Tevens merkt Tom Stroobach op, dat de integrale afweging zoals verwoord in het derde deel van de derde alinea ook van toepassing is op het laatste deel van deze alinea.

Stemming: aangenomen.

APM 60.5012 Uitbreiding Schiphol (herziene APM)

HB neemt de motie over.
Stemming: aangenomen.

APM 60.5013 Betuwelijn

HB ontraadt de motie.

Indiener ziet graag dat de milieuprincipes met betrekking tot de Betuwelijn zoals verwoord in het verkiezingsprogramma als uitgangspunten terugkeren in de discussies van de D66-kamerleden en bewindslieden.

Het HB is het niet eens met de constatering dat "dat diverse D66-kamerleden en bewindslieden (...) het spoor bijster lijken te raken." Tom Stroobach spreekt zich tevens uit tegen de constatering dat de milieuprincipes zouden worden aangetast. D66 staat nog steeds voor haar milieugezicht!

Een spreker doet een beroep op het congres om de motie aan te nemen omdat dit niet meer vraagt dan trouw te zijn aan het eigen verkiezingsprogramma.

Indiener is bereid de zin over de D66-kamerleden en bewindslieden te schrappen.

Stemming gewijzigde motie: verworpen.

APM 60.5014 Betuwelijn (herziene APM)

HB neemt de motie over.

Een spreker maakt bezwaar tegen de laatste passage over heffingen en limiteringen als overheidsmaatregelen om het wegvervoer terug te dringen. Tom Stroobach geeft aan, dat het HB deze maatregelen ziet als een richting die uitgegaan dient te worden en interpreteert deze niet als spijkerharde oplossingen.

Stemming: aangenomen.

APM 60.5015 Veiligheid en ontzandingen in het rivierengebied

De rapportagecommissie adviseert de motie niet in behandeling te nemen vanwege de complexiteit van het onderwerp. De indiener gaat accoord. Het HB zal zich in overleg met de indiener nader beraden.

APM 60.5016 Soft drugs

HB neemt over met een mededeling.

Tom Stroobach benadrukt, dat het uit de criminele sfeer halen van soft drugs niet hetzelfde is als legalisering.

Stemming: aangenomen.

APM 60.5001 Burma

HB neemt de motie over.

Indiener licht toe, dat er in Burma sprake is van een wrede dictatuur en hoopt met de aannahme van de motie, Burma wat hoger op de politieke agenda geplaatst te krijgen.

Marjanne de Kwaasteniet geeft aan, dat het HB het laatste deel van de motie interpreteert als actieve steun dat betrekking moet hebben op de participatie van het politieke verzet dat op termijn democratie zou kunnen bewerkstelligen.

Stemming: aangenomen.

APM 60.5002 Indonesië

Het HB is samen met de indiener tot een andere tekst gekomen. Het eerste gedeelte onder "constateerde dat" wordt vervangen door de zinsnede: "het nog steeds slecht gesteld is met de mensenrechten in Indonesië".

Tekstwijziging onder "overwegende dat": "dat deze situatie" in plaats van "bovenstaande".

De tekst van het eerste deel van de derde alinea wordt gewijzigd in de zin: "er wapenhandel plaatsvindt tussen Europese Unie-landen en de Indonesische regering". Het tweede gedeelte wordt geschrapt.

In de vierde alinea wordt "militaire uitwisselingen" geschrapt. "Plaatsvinden" wordt vervangen door "plaatsvindt". "Europese Unie-landen" in plaats van "Nederlandse overheid" en "regering" in plaats van "overheid".

Tekstwijzigingen onder "spreekt uit": "Europese Unie" in plaats van "de Nederlandse overheid", "Nederlandse regering" in plaats van "Nederlandse overheid" (2 x) en "blijft conformeren" in plaats van "conformeert". Het tweede zinsdeel wordt vervangen door de zin: "geen verkoop van wapens die ingezet kunnen worden tegen de Indonesische bevolking plaatsvindt".

HB neemt de gewijzigde motie over.

Stemming gewijzigde motie: aangenomen.

APM 60.5003 Palestijnse autonome en bezette gebieden

HB neemt de motie over.

Een spreker in de zaal ontraadt het congres de motie aan te nemen omdat als gevolg van de huidige onzekere toestand bij de Palestijnen, het niet duidelijk is waar de gelden terecht komen. Marjanne de Kwaasteniet geeft aan, dat het HB de meerjarige hulp een goed idee acht omdat dit vertrouwen uitsprekt en dat het tracht de ontwikkelingen een stevige basis te geven. Bovendien wijst zij op de mogelijkheid van het opschorten van hulp zodra er iets mis mocht gaan.

Stemming: aangenomen.

APM 60.5004 Proefdieren

HB neemt de motie over.
Stemming: aangenomen.

APM 60.5005 Bio-industrie

HB neemt de motie over.
Stemming: aangenomen.

APM 60.5006 Pelsdierfokkerijen

HB neemt over met een mededeling.
Tom Stroobach maakt bezwaar tegen de formulering dat de partij binnen afzienbare tijd een krachtig en degelijk standpunt over deze kwestie dient in te nemen.
De indiener is bereid deze passage te schrappen.

Stemming geamendeerde motie: aangenomen.

BASISINKOMEN

Wim Vrijhoef legt uit, dat de discussie over het basisinkomen verband houdt met de discussie over de wijziging van het sociale zekerheidstelsel met het doel de maatschappelijke participatie te bevorderen. De partijvoorzitter ligt toe, dat de inhoud van de geformuleerde stellingen over het basisinkomen een bepaalde richting aanduidt welke de partij wenst op te gaan. De stellingen zijn afkomstig van de vier deelsessies die op de eerste congresdag hebben plaats gevonden.

De rapportagecommissie deelt mee, dat de stellingen achtereenvolgens worden behandeld. Indien nodig geeft het HB een toelichting. Het congres dient zich uit te spreken over de stellingen zoals deze zijn voorgelegd en zijn dus niet amendeerbaar.

De stemcommissie stelt voor om de stellingen respectievelijk als eens, oneens met de stelling, in stemming te brengen. Tevens wordt een schatting gedaan naar het percentage dat voor of tegen stemt.

Stelling 1 (Emancipatie)

Joke van Diepen brengt naar voren, dat als gevolg van het basisinkomen de onderhandelingspositie van vrouwen wordt versterkt.

Maria van der Leeuw vraagt zich af, of het basisinkomen daadwerkelijk leidt tot een grotere arbeidsparticipatie.

Een spreker maakt bezwaar tegen de assertieve vorm van de stellingen en pleit voor een voorzichtiger toonzetting zolang nog geen definitieve uitspraken kunnen worden gedaan. Tevens wordt de vraag gesteld of het HB ook een weg aangeeft hoe zij tot een meer definitieve uitkomst wil komen.

Louise Groenman meent, dat de stelligheid van de uitspraken zich niet verhoudt tot datgene wat de partij uiteindelijk wenst te onderzoeken. Ook Stephanie van Vliet is van mening dat, wat de partij wenst te onderzoeken niet gepresenteerd dient te worden als een feit.

Maarten Brackel geeft aan, dat de scherpe toonzetting, het congres de gelegenheid biedt om de politieke verwachting uit te spreken over de effectiviteit van de middelen.

Tom Stroobach benadrukt dat het HB van het congres wil weten in welke richting zij dient te zoeken. In reactie op de eerste spreker geeft hij aan dat het HB "keuze vrijheid" een beter formulering acht dan "onderhandelingspositie".

Stemming:

1A

eens: 75%

oneens: 25%

1B

eens: 75%

oneens: 25%

Stelling 2

Tom Stroobach ligt toe, dat het basisinkomen het gevolg heeft dat veel arbeid aan de onderkant van de markt kan ontstaan omdat het minimumloon wordt afgeschaft.

Een spreker verzoekt het HB om niet alleen uit te gaan van arbeidsparticipatie aan de werknemerskant maar ook het bevorderen van de ondernemerscultuur in de discussie mee te nemen.

Een spreker betwijfelt of werkgevers ertoe over zullen gaan, mensen die al een basisinkomen hebben in dienst te nemen. Ook wordt gewezen op het risico dat het basisinkomensstelsel zo duur zou kunnen worden dat het de werkgelegenheid niet bevordert maar belemmert.

Stemming:

eens: 75%

oneens: 25%

Stelling 3

Marjolein Driesen meent dat het basisinkomenstelsel niet meer mag kosten dan het huidige stelsel en verzoekt het HB nader onderzoek te doen naar de "eventuele meerkosten".

Een spreker refereert aan de uitspraak van Dick Tommel dat het basisinkomen gefinancierd dient te worden door middel van het ecologiseren van de markt. Ecologische belasting als compensatie voor verloren rechten van vroeger zou bovendien het basisinkomen meer draagkracht kunnen geven.

Erwin Nypels meent, dat de kosten van het basisinkomen niet gefinancierd moeten worden door een verhoging van bestaande belastingtarieven. Hij wijst op een verschuiving van de belasting op arbeid naar belastingheffing op andere sectoren zoals kapitaal, energie en milieu.

Een spreker wijst erop dat de discussie over de betaalbaarheid van het basisinkomen een andere is dan de discussie over de verschuiving van belastingen.

Tom Stroobach benadrukt, dat als uitgangspunt geldt dat de arbeid niet duurder wordt. Wat betreft de ecologisering van de markt, is het HB van mening dat hierbij ook sprake is van solidariteit. Diegenen die het milieu het meest vervuilen dienen ook mee te betalen aan de betaalbaarheid van het basisinkomen.

Stemming:

eens: 75%
oneens: 25%

Stelling 4

Een spreker vraagt het HB waarom in stelling 4 wordt gesproken van afschaffing van alle categorieën terwijl in stelling 5 weer categorieën worden ingevoerd.

Een spreker meent dat het gefaseerd invoeren van het basisinkomen leidt tot ontwrichting. Marjolein Driesen vraagt zich af of kunstenaars onder "startende ondernemers" vallen of dat een specifieke regeling van toepassing is.

Een spreker doet de suggestie om de gefaseerde invoering te laten aanvangen bij studenten door middel van het vervangen van de basisbeurs door een basisinkomen.

Om de betaalbaarheid zeker te stellen wordt een voorstel gedaan om het basisinkomen alleen in te voeren voor diegenen die werken en willen werken.

Een spreker brengt naar voren, dat niet alleen naar de uitgavenkant moet worden gekeken maar dat ook de inkomstenkant in de zin van het gefaseerd invoeren van het belastingstelsel moet worden gezien.

Tom Stroobach ligt toe, dat stelling 4 moet worden gezien tegen de achtergrond van diegenen die in het huidige systeem aan de kant staan. Het basisinkomen geldt hier als een instrument om de maatschappelijke participatie voor deze mensen te vergroten.

Stemming:

4A
eens: 90%
oneens: 10%
4B
eens: 20%
oneens: 80%

Stelling 5

Een spreker wil van het HB weten welke "nadelige gevolgen" precies bedoeld zijn. Tevens wordt gevraagd of het specificeren van mensen met een ongelijke en geestelijke gesteldheid niet een complicatie betekent voor het basisinkomenstelsel.

Een spreker geeft aan, dat vermeden moet worden dat het basisinkomen opgevat wordt als een ministeel zolang daarnaast de mogelijkheid bestaat om individueel een verzekering af te sluiten.

Francine Giskes vraagt zich af van welk geld men zich kan verzekeren wanneer alleen een basisinkomen ontvangen wordt.

Een spreker wijst op het feit, dat het basisinkomen voor iemand die niet kan werken en onvoldoende inkomen genereert betekent dat hij beneden het minimumniveau terecht komt.

Er wordt het verzoek gedaan om deel 1 en 2 van stelling 5 apart in stemming te brengen.

Tom Stroobach geeft aan, dat het HB zich realiseert dat het basisinkomen niet het middel is tegen alle kwalen maar dat met deze stelling de zorg wordt uitgesproken voor de mogelijke nadelige gevolgen van het basisinkomen voor individuen.

Stemming:

deel 1

eens: 80%

oneens: 20%

deel 2:

eens: 25%

oneens: 75%

Stelling 6

Tom Stroobach ligt toe, dat het HB met de stelling wil aangeven dat aan het invoeren van het basisinkomen ook een Europese dimensie zit.

Een spreker is van mening, dat de invoering van het basisinkomen in Nederland niet afhankelijk zou moeten worden gesteld van besluitvorming op Europees niveau.

Een spreker pleit ervoor om stelling 6 te splitsen in A en B. A zou betrekking moeten hebben hoe Nederland het basisinkomen wenst te definiëren en B hoe dit op Europees niveau gerealiseerd zou kunnen worden.

Maarten Brackel wijst op het belang van overeenstemmende definities door de verschillende Europese lidstaten. Voorkomen moet worden dat Nederland zich te veel op een eiland gaat begeven.

Een spreker ziet het, na te streven doel van D66 ook als opdracht die meegegeven kan worden aan bewindslieden en (Europese) volksvertegenwoordigers die het doel mede moeten helpen nastreven.

Stemming:

eens: 90%

oneens: 10%

15.55 - 16.05

TOESPRAAK JAN TERLOUW, Gelders gastheer;
een Europeaan in de provincie.

16.05 - 16.25

TOESPRAAK WIM VRIJHOEF, partijvoorzitter.
Een kort verslag van de hoofdpunten is bijgevoegd.

UITSLAGEN VERKIEZINGEN BESTUREN EN COMMISSIES

Hoofdbestuur-Dagelijks bestuur:

vice voorzitter organisatie

Han Westerhof

secretaris politiek

Fred Eisner

secretaris buitenland

Marjanne de Kwaasteniet

Eerste penningmeester

Matt Poelmans

Tweede penningmeester

Robert van Lente

regio HB-lid Utrecht

Ton Ouwehand

regio HB-lid Gelderland

Hans Kroesen

regio HB-lid Zeeland

Mira Sollie

regio HB-lid Noord Brabant

Roland de Bruyn

regio HB-lid Limburg

Hennie Homan

regio HB-lid Flevoland

Gretha Boom

voorzitter Opleidingscentrum

Annelies Koningsveld

bestuurslid SWB bestuur

Arno van der Avort

lid financiële commissie

Renato Willemsen

lid Geschillencommissie

Piet van Kaam

lid rapportagecommissie

Joke Van Diepen-Hoogewerf

Charles den Hoed

Désirée Hoefnagel

Raimond de Tempe

SLUITING CONGRES

Wim Vrijhoef bedankt de congrescommissie voor het laten welslagen van het congres.

Tevens wordt grote waardering uitgesproken voor de inzet van het Landelijk Secretariaat waarbij speciale dank voor Ralph Jacobs.

De partijvoorzitter spreekt een woord van dank uit naar de vertrekkende leden van het HB/DB bestuur: Jan La Heij, Joan Pieters, Arjen Ros, Rinus Brans, Annelies van Maanen en Luuk van den Wal.

De partijvoorzitter sluit het congres om 16.45 uur.

UITSLAGEN VERKIEZINGEN BESTUREN EN COMMISSIES

Hoofdbestuur-Dagelijks bestuur:

vice voorzitter organisatie

Han Westerhof

secretaris politiek

Fred Eisner

secretaris buitenland

Marjanne de Kwaasteniet

Eerste penningmeester

Matt Poelmans

Tweede penningmeester

Robert van Lente

'regio HB-lid Utrecht

Ton Ouwehand

regio HB-lid Gelderland

Hans Kroesen

regio HB-lid Zeeland

Mira Sollie

regio HB-lid Noord Brabant

Roland de Bruyn

regio HB-lid Limburg

Hennie Homan

regio HB-lid Flevoland

Gretha Boom

voorzitter Opleidingscentrum

Annelies Koningsveld

bestuurslid SWB bestuur

Arno van der Avort

lid financiële commissie

Renato Willemsen

lid Geschillencommissie

Piet van Kaam

lid rapportagecommissie

Joke Van Diepen-Hoogewerf

Charles den Hoed

Désirée Hoefnagel

Raimond de Tempe

SLUITING CONGRES

Wim Vrijhoef bedankt de congrescommissie voor het laten welslagen van het congres.

Tevens wordt grote waardering uitgesproken voor de inzet van het Landelijk Secretariaat waarbij speciale dank uitgaat naar Ralph Jacobs.

De partijvoorzitter spreekt een woord van dank uit naar de vertrekkende leden van het HB/DB bestuur: Jan La Heij, Joan Pieters, Arjen Ros, Rinus Brans, Annelies van Maanen en Luuk van den Wal.

De partijvoorzitter sluit het congres om 16.45 uur.

INTERVIEW GERRIT JAN WOLFFENSBERGER door Max van Weezel, journalist Vrij Nederland en VPRO radio.

In reactie op de vraag over de kroonprins van D66 antwoordt Wolffensperger, dat sinds het toetreden van D66 tot het kabinet de discussie intern gericht is op het verbreden van het beeld van D66 als een partij die niet meer uitgedragen wil worden door slechts één persoon. Bovendien is de algemene gedachte dat er pas uitgekeken wordt naar de persoon die naar voren kan komen wanneer de tijd daar rijp voor is.

Over de relatie tussen de fractie en het kabinet zegt de fractievoorzitter, dat na een periode van gewenning inmiddels de bandbreedte van het profileren en het dualisme in kaart is gebracht. Er is de keuze gemaakt om als fractie gezamenlijk naar voren te komen. Het profileren heeft niet de hoogste prioriteit. De fractievoorzitter ziet de verantwoordelijkheid van D66 in het voeren van een politiek waarbij herkenbaarheid en verantwoordelijkheid centraal staan. Vanwege het belang dat D66 sinds haar oprichting stelt in de relatie burger-overheid blijft de vraag essentieel welke zeggenschap aan de burger kan worden gegeven.

Wolffensperger geeft aan, dat het huidige kabinet meer aanzet tot vernieuwing heeft gegeven dan vorige kabinetten. De vernieuwing zit volgens hem in de stijl van besturen — in de vorm van een homogene ministersploeg en het open debat dat de Tweede Kamer voert — en in de nieuwe ideeën die naar voren worden gebracht waarbij rekening wordt gehouden met de samenleving. Als voorbeeld noemt hij de discussie over het drugsbeleid, de winkelsluitingswet en de volksgezondheid.

In antwoord op de vraag of D66 haar milieugezicht heeft verloren brengt de fractievoorzitter naar voren, dat D66 staat voor een duurzame samenleving waar enerzijds rekening wordt gehouden met werkgelegenheid en anderzijds met het milieu. Discussies over de Betuwelijn, de A-73 en Schiphol dienen zich dan ook binnen de randvoorwaarden te voltrekken waarin naast werkgelegenheid ook milieuaspecten een rol spelen. Het fractie-standpunt over Schiphol is, dat groei mogelijk moet zijn maar dat de norm van 10.000 woningen niet overschreden dient te worden. Wat de Betuwelijn betreft, benadrukt Wolffensperger dat het niet om geld gaat maar om het wegnemen van de knelpunten. Over het besluit over de A-73 heeft hij weliswaar een minder goed gevoel maar hij is van mening dat het standpunt van D66 om te kiezen voor de milieuvariant duidelijk was. Bovendien meent de fractievoorzitter, dat de discussie nooit voor niets is geweest omdat zonder D66 de discussie nooit op zo'n wijze zou zijn verlopen.

Naar aanleiding van de opmerking van Wallage (PvdA), hoe D66 een partij van de toekomst denkt te zijn zonder dat zij verleden heeft, reageert Wolffensperger dat hij liever actief is binnen een partij met een klein verleden en een grote toekomst dan binnen een partij met een groot verleden en een kleine toekomst.

Vervolgens benadrukt Wolffensperger dat het verleden voor D66 even belangrijk is als datgene wat de partij wil met de toekomst. Volgens hem komt het gedachtengoed van D66 voort uit twee bronnen. Ten eerste wordt het grote ideaal van de vrijheid gekoppeld aan het idee hoe de burgers met elkaar en met politiek dienen om te gaan. Te denken valt dan aan begrippen als ontplooiingsmogelijkheden en invloed op de besluitvorming. Als tweede bron noemt Wolffensperger het principe van de solidariteit geconcretiseerd in de stelling dat de werkgelegenheid de beste gelegenheid biedt om de integratie in de samenleving te bevorderen. Bij de vraag hoe de solidariteit in de jaren '90 ingevuld kan worden moeten ook de rijken en arme delen van de wereld in beschouwing worden genomen. Daarbij geeft hij aan dat de huidige consumptiepatronen afgestemd dienen te worden op de toekomstige generatie.

Wat de discussie over de sociale zekerheid betreft, zegt Wolffensperger dat het van belang is tot een sociaal verzekeringsstelsel te komen dat ook zekerheid geeft.

Volgens de fractievoorzitter dient er bij de discussie over het openstellen van de winkelsluitingswet een afweging gemaakt te worden tussen enerzijds de noodzaak tot flexibilisering en anderzijds de normen en waarden in de samenleving die men wenst te behouden. Van belang is dat het voorzieningenniveau aangepast wordt aan het maatschappelijke behoeftenpatroon van de huidige samenlevingsvormen. Een 24-uurs economie kan nooit het doel zijn; er dient gezocht te worden naar een zeker optimum.

Tenslotte wijt Wolffensperger het "nationale populisme" van de Provinciale Statenverkiezingen aan het feit dat de provinciale politiek over onderwerpen ging die ook het nationaal belang raakten.

TOESPRAAK WIM VRIJHOEF

De partijvoorzitter staat stil bij het resultaat van twee dagen congresseren. D66 heeft met het spreken over een onderwerp dat nog bevochten moet worden, een trend gezet wat mede bepalend is voor het gezicht van de partij.

Wim Vrijhoef refereert aan de Provinciale Statenverkiezingen van woensdag 8 maart. Hij wijst op het belang van de verkiezingen met name ook voor de samenstelling van de Eerste Kamer. In aansluiting hierop staat hij stil bij het afscheid van Jan Vis, die als gevolg van zijn benoeming in de Raad van State vertrekt uit de Eerste Kamer. De partijvoorzitter spreekt zijn waardering uit voor het werk wat Jan Vis voor de partij heeft gedaan. Hij herinnert aan het pad dat de voormalig senator als informateur heeft geëffend om te komen tot paars. Tenslotte spreekt Wim Vrijhoef een woord van dank uit naar al diegenen die het congres zowel organisatorisch als inhoudelijk goed hebben laten verlopen.